

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
İlâhiyat Fakültesi Dergisi

The University of Kahramanmaraş Sütçü İmam
Review of The Faculty of Theology
ISSN-1304-4524 e-ISSN-2651-2637

**Lise ve Dengi Okullarda Eğitim Gören Öğrencilerin,
Kur'an Tefsiri Kitaplarına İlişkin Algıları Üzerine Bir Araştırma**

Research on The Perception of High School Students -or
Equivalent School Students- About Tafsîr of Qur'ân

Yazar / Author

Seyfullah PAK

KSÜ İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi, Kahramanmaraş / TÜRKİYE

seyf_pk46@mynet.com

<https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

Makale Türü/ Article Types: Araştırma Makalesi /Research Article

Makale Geliş Tarihi/ Date of Receipt: 03/07/2018

Makale Kabul Tarihi / Date of Acceptance: 21/12/2018

Makale Yayın Tarihi: 31/12/2018

Yayın Sezonu/Pub Date Season: Temmuz-Aralık / July-December

Yıl/Year: 16 **Sayı/Issue:** 32 **Sayfa /Page:** 227-253

Atıf/Citation: PAK, Seyfullah. "Lise ve Dengi Okullarda Eğitim Gören Öğrencilerin Kur'an Tefsiri Kitaplarına İlişkin Algıları Üzerine Bir Araştırma". *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi* 32 (Aralık 2018): 227-253.

• *Bu makale iThenticate programında taranmış ve intihal içermediği tespit edilmiştir.*

**Lise ve Dengi Okullarda Eğitim Gören Öğrencilerin,
Kur'an Tefsiri Kitaplarına İlişkin Algıları Üzerine Bir Araştırma**

Özet

Araştırmanın amacı; lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin Kur'an tefsiri kitapları hakkında bilgilerinin olup olmadığı, tefsir kitaplarının anlaşılıp anlaşılmadığı, tefsirin gerekli olup olmadığı ve tefsirin hayata katkı sağlayıp sağlamadığı konularına ilişkin algılarının tespit edilmesidir. Bu amaçlar doğrultusunda lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrenciler, ankete tabi tutularak aşağıdaki anket sorularına yanıt aranmıştır. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş merkez ilçelerindeki lise ve dengi okullarda eğitim gören 310 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama yöntemlerinden likert anket yöntemi kullanılmış, veriler likert tipi sorular hazırlanarak anket uygulanmıştır.

Bu araştırma sonunda, lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerden Kur'an tefsiri hakkında bilgisi olduğunu ifade edenlerin oranı ile; Kur'an'ın, tefsir ile ilişkisi konusunda bilgisi olanların yüzdelik oranlarının düşük olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çoğu tefsir kitaplarını iyi anlayamadığını ifade etmişken birçoğu da tefsir okumanın gerekli olduğunu ve tefsir okumanın günlük hayata katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Tefsir Algısı, Anlama Düzeyi, Öğrenci Görüşleri, Tefsir Okuma

**Research on The Perception of High School Students -or
Equivalent School Students- About Tafsir of Qur'an**

Abstract

The purpose of the survey is to determine the perception of the students studying in high schools or equivalent schools, about

whether they have information about the Qur'ān tafsīr books or not, whether books are understood or not, whether the tafsīr is needed or not and whether tafsīr contributes to life or not. For these purposes, the students who are educated in high schools or in equivalent schools were asked to answer the following survey questions. The sample of the research consists of three hundred ten students who are studying in high schools and balanced schools in Kahramanmaraş central districts in 2017-2018 education year. In the survey, among data collection methods, Likert questionnaire method was used and Likert type questions were chosen to apply the questionnaire.

At the end of this research, it is seen that among the students who are studying in high schools and in the equivalent schools, the percentages of those who express that they have knowledge of the Qur'ān's tafsīr and those who have knowledge about the relation between the Qur'ān and the tafsīr are low. Many of the students have expressed that they can not understand tafsīr books, and many of them think that reading tafsīr is necessary and that reading tafsīr will contribute to everyday life.

Keywords: Tafsīr, Perception of tafsīr, level of understanding, student's opinions, reading tafsīr.

1- Giriş

Yazılı bir metin başka bir dile çevrildiğinde orijinal metnin ifade ettiği anlam değişime uğrar. Yöresel kelimeler, deyimler, atasözleri ve terimlerin çevrildikleri dildeki karşılığı olan kelimelerin aslını tam olarak ifade etmediği bilinmektedir. Bundan dolayı açıklayıcı bilgilere ihtiyaç duyulur. Arapça olarak indirilen Kur'an'ı Kerim diğer dillere çevrilirken de aynı durum söz konusudur. Kur'an mealleri (çevirileri) ayetlerin ifade ettiği anlamı her zaman karşılamamaktadır. Kur'an meallerinin doğru anlaşılabilmesi için açıklayıcı bilgilere ihtiyaç vardır. Örneğin, “zikir, dua, hüda, ruh, rahmet, hikmet, ecel, fitne, küfür...” vb. birçok kelimenin birkaç mana-

ya geldiği, kullanıldığı yere göre bunların hangi manaya gelebileceğinin bilinmesi gerekir.¹ İlk muhatapları 610-632 yılları arasında Mekke ve Medine civarında yaşayan Arap toplumları olduğu için onların ortamının göz önüne alınması gerekir. Onların dili olan Arapçanın kuralları esas alınarak ayetlere ve içerdiği kelimelere anlam yüklemek gereklidir. Eğer kelimeler zaman içinde kazanmış oldukları terim anlamları ile değerlendirilirse birçok probleme sebep olabilecektir. ² Bir kelimenin içerdiği farklı anlamlardan birisinin ayetin bağlamı içerisinde hangi anlam taşıdığı belirlenmesi, normal bir metnin çevirisi olmaktan çok çok farklıdır. Bu iş ciddi bir tefsir ve yorum çalışmasını gerektiren bir faaliyettir.³

Kur'an'ı Kerim, kendisinin doğru anlaşılmasının ve hayata uygulanmasının, inananlar için kulluk görevi olduğunu ifade etmiştir: “*Yaratan Rabbinin adıyla oku*”⁴. “*Kur'an okunduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size rahmet edilsin*”⁵. ...*Sana da bu zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın, ta ki düşünüp anlasınlar*⁶. “*...İşte düşünüp anlayasınız diye Allah size ayetleri açıklar*”⁷. Peygamberden başlayarak günümüze kadar birçok müfessir Kur'an'ın anlaşılması için gayret sarf etmiş, yazdıkları tefsir kitaplarını miras olarak bırakmışlardır.

Kur'an'ın doğru anlaşılması ve ön yargılardan uzak olunması için, indiği ortam, nüzul sebebi, ayet ve sure bütünlüğü, ayetlerin iç bağlamı, surenin genel muhtevası gibi konuların göz önünde bulundurulması gerekir.⁸ Herkesin bu bilgilere sahip olması mümkün olmadığı için, bu bilgilerden hareketle Kur'an'ı anlayıp yorumlayan müfessirlerin mirası olan tefsir kitaplarının okunması elzendir. Bu

¹ Abdurrahman Çetin, "Kur'an'ı Anlamanın Önemi ve Bu Konudaki Çalışmalar", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/ 9 (2000):14.

² Ahmet Öz, *Kur'an'ı Anlamada Bağlam* (İstanbul: Hikmetevi Yayınları, 2016), 15-16.

³ Mustafa Öztürk, *Meal Kültürümüz* (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2016), 230.

⁴ Alâk, 96/1.

⁵ A'râf, 7/204.

⁶ Nahl, 16/44.

⁷ Bakara 2/266.

⁸ Öz, *Kur'an'ı Anlamada Bağlam*, 14-16.

sebeple tefsir derslerinin, orta öğretim kurumlarının müfredatına dahil edilmesinin faydalı olacağı yönünde bir kanaate sahibiz.

Millî Eğitim Bakanlığı, tefsir Dersi Öğretim Programı ile 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkelerine uygun olarak imam hatip liselelerinde tefsir dersi okutmaktadır. Bu ders ile, öğrenciler tarafından Kur'an-ı Kerim'in okunması, anlaşılması ve kendisiyle amel edilmesi gereken bir kitap olduğunu kavraması, Kur'an-ı Kerim'in indiği tarihi ve sosyolojik zemini tanınması, tefsirin, Kur'an-ı Kerim'i açıklayan ve yorumlayan bir disiplin olduğunu kavraması vb. amaçlanmaktadır.

İmam hatip liselerinde tefsir öğrenimi gören öğrencilerin tefsir ile ilgisinin ne kadar olduğu önemlidir. Çünkü onların tefsir dersine alakaları, hitap edecekleri toplumun din algısında etkileyici rol oynayacaktır. İnanç, ibadet, muamelat ve ahlak gibi konularda rehberimiz olan Kur'an'ın anlaşılıp uygulanması hayati önem arz eder.⁹ Dolayısı ile tefsir eğitimi görmemiş diğer lise öğrencilerinin Kur'an'ı anlamaları ve uygulamaları bakımından tefsir kitaplarını okumaları önemlidir. Ancak lise ve dengi okullarda okutulacak tefsir dersinin içeriği hazırlanırken, öğrencinin sağlıklı bilgi edinmesi ve dini duygusunun güçlenmesi amaçlanmalıdır. Dersin muhtevası olan Kur'an'ın dil ve ifade özellikleri ile Kur'an'daki anahtar kavramlar ve konular hazırlanırken bu amaç göz ardı edilmemelidir.¹⁰

Araştırmanın Problemi

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin Kur'an tefsirine ilişkin algıları nasıldır?

Yukarıda ifade edilen genel amaç doğrultusunda orta öğretim kurumları öğrencilerine anket yapılarak konunun alt problemlerine yanıt aranmıştır. Problemler:

⁹ Öz, *Kur'an'ı Anlamada Bağlam*, 13.

¹⁰Mustafa Öztürk, *İmam-Hatip Lisesi Programında Tefsir Dersi Öğretimiyle İlgili Tespitler ve Teklifler*, 100. Yılında İmam Hatip liseleri (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013): 492.

- a) Öğrencilerin tefsir hakkında bilgilerinin olup olmadığı
- b) Öğrencilerin Kur'an'ın, tefsir ile ilişkisinin farkındalığı
- c) Öğrencilerin tefsir kitaplarını okuduklarında anlama düzeyleri
- d) Öğrencilerin tefsirden edindikleri bilgileri gerekli görüp görmediği veya günlük hayatlarına katkı sağlayıp sağlamayacağı konusundaki algıları
- e) Öğrencilerin tefsiri tanımada ailelerinden ne derece etkilendikleri

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş il merkezinde, lise ve dengi okullarda eğitim öğretim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okullarda okuyan 310 öğrenci ankete katılmıştır. Araştırmamızın öznesi durumundaki öğrencilerin bu konu hakkında sahip oldukları duygu, düşünce ve tutumlarını öğrenmek için likert tipi anket uygulanmıştır. Seçenek sayısı veya kullanılan kelimeler farklı olan tek soruları ifade eden likert tipi ankette sorular birbirinden bağımsız olarak tek tek ele alınarak her biri başka bir değişkenin değerlendirilmesi gerekir.¹¹

Araştırmaya gönüllülük esasına dayalı olarak katılan öğrencilerden oluşmasına özen gösterilmiştir. Bu sebeple uygulanan anketin geçerliliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Demografik Özellikleri

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

¹¹ İbrahim Turan v.dğr., "Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30 (2015): 190.

DEĞİŞKENLER		KİŞİ SAYISI	%
CİNSİYET	Kız	170	54,8
	Erkek	140	45,2
OKUL	Lise	102	32,9
	İHL	208	67,1
SINIF	9. Sınıf	108	34,8
	10. Sınıf	101	32,6
	11. Sınıf	71	22,9
	12. Sınıf	30	9,7

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak beşli likert tipi anket formu düzenlenmiştir. Bu anket formunda lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin, Kur'an tefsirine ilişkin algıları ile ilgili olarak ana başlıklara yer verilmiştir. Ankette elde edilen veriler SPSS 20 (Statistical Packag for the Social Sciences) programına girilerek analizleri yapılmıştır.

Güvenilirlik Analizi

Ölçülmek istenen konular, Temel psikometrik özellik bakımından güvenilirlik özelliğine sahip olması gerekir. Elde edilen sonuçların, duyarlı, birbiriyle tutarlı ve kararlı ölçme gücü ölçme aracının güvenilirliğini gösterir.¹² Bu anketin oluşturulabilmesinin kolay, güvenilirliğinin yüksek ve duyuşsal nitelikleri ölçmede başarılı olması nedeniyle likert tutum ölçekleri diğerlerine oranla daha çok tercih edilmektedir.¹³

¹² A. Ata Tezbaşaran, *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu* (Mersin: e-Kitap, 2008): 47

Erişim: http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_Ölçek_Hazırlama_Kılavuzu

¹³ Vural Hoşgörür, "Bogardus, Guttman ve Likert Ölçekleri", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10 (1997): 354

Bu araştırmanın ölçeklerinin güvenilirliğinin saptanmasında Cronbach Alpha Katsayısı kullanılmıştır. Cronbach Alpha Katsayısı $0,61 < \alpha < 0,80$ arası ise ölçek orta düzeyde güvenilir, $0,81 < \alpha < 1,00$ arası ise ölçek yüksek düzeyde güvenilir olarak kabul edilmektedir.¹⁴ Anketin güvenilirlik katsayısı tüm ölçeğe ait $\alpha = 0.839$ olarak bulunmuştur.

Geçerlilik Analizi

Araştırılan konunun soruları hazırlanırken göz önünde bulundurulması gereken hususlardan birisi de temel psikometrik özelliği bakımından geçerlik özelliğine sahip olmasıdır. Elde edilen sonuçların, kullanılan ölçme aracının ölçülerini, diğer özelliklerin ölçüleriyle karıştırmadan verebilme gücü ölçme aracının geçerliğini gösterir. ¹⁵ Geçerlilik, ölçme aracının ölçme amacına hizmet etme derecesi olarak ifade edilmektedirler. ¹⁶ Bu anket sorularının geçerlilik analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) = 0,848 olarak görülmüştür.

Verilerin Toplanması

Araştırma konusunun belirlenmesinden sonra, konunun amaçları doğrultusunda problemler ortaya konulmuştur. Problem, beş yönü ile ele alınarak öğrencilere yöneltilmek üzere sorular hazırlanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda sorular anket formuna dönüştürülmüştür. Soruların tefsir ilmi açısından uygunluğu araştırmacının danışmanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda anket formunun araştırmada belirtilen amaçları ortaya çıkaracak şekilde hazırlandığı kanaati oluşmuştur. Anket formu 310 orta öğretim kurumu öğrencisine uygulanmıştır.

Öğrencilere toplam 25 sorunun yöneltildiği anket formu; kimlik bilgileri belirtilmeksizin okul ismi, sınıf ve cinsiyet bilgisi ile öğ-

¹⁴Metin Yaşar, "İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 36/2 (Temmuz 2014): 63.

¹⁵ Tezbaşaran, *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu*, 47.

¹⁶ Yaşar, *İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği*, 66.

rencinin Kur'an tefsiri kitaplarına ilişkin algılarının değerlendirilmesine ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın konusu ile ilgili anket formu 5'li likert tipinde hazırlanarak katılımcılara sunulmuştur. Anket katılımcılarının gönüllü olmasına önem verilerek daha sağlıklı sonuçlar çıkması sağlanmıştır. Elde edilen veriler kodlanarak SPSS v 20 programına yüklenmiştir. Verilerin analizinde SPSS v 20 paket programı kullanılmıştır. Anket formundan elde edilen veriler, yüzdeler şeklinde özetlenmiştir. Anketteki her maddenin ayrıca aritmetik ortalaması alınmıştır. Uygulamanın sonucu tablo şeklinde hazırlanarak her sorunun altına tablolar yerleştirilmiş ve ayrıca yorumlar yapılmıştır

2 - Bulgular ve Yorum

Anketten elde edilen veriler SPSS v 20 adlı paket program kullanılarak yorumlanmıştır. Aşağıdaki tablolarda, her maddeye ait bulgu 0-5 değer ölçeği doğrultusunda değerlendirmeye alınarak araştırmaya katılan öğrencilerin maddeler hakkındaki düşünceleri karşılaştırılacaktır. Anket maddelerine lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin 5 seçenekten birini işaretlemeleri istenmiştir. Kesinlikle katılmıyorum 1, katılmıyorum 2, kararsızım 3, katılıyorum 4, kesinlikle katılıyorum 5 puan olarak belirlenmiştir. Madde ortalaması 5' e yakın ise araştırmaya katılan öğrencilerin olumlu oldukları, 1'e yakın ise öğrencilerin olumsuz oldukları anlamındadır. Tablolarda belirtilen (X) madde ortalamasını, (SS) standart sapmayı, rakamlar ise, sorulara cevap veren katılımcıların (%) yüzde oranlarını göstermektedir.

Tablo 1 Öğrencilerin 'tefsir Hakkında, Bilgilerinin Olup Olmadığı" Alt Problemine Ait Görüşlerinin Betimsel Analizi

Tefsir Hakkında, Bilgilerinin Olup Olmadığı			1	2	3	4	5	X	SS
1	Tefsir hakkında bilgim vardır.	%	24,8	12,6	17,7	29,0	15,8	2.9839	1.43118
2	Tefsir kitaplarının konularının neler olduğunu biliyorum.	%	10,0	20,4	24,6	31,7	13,3	3,1780	1,19416
3	Tefsir kitaplarının tamamı Arapçadır.	%	19,6	30,4	32,4	11,1	6,5	2,5458	1,12185
4	Tefsir kitaplarından bazılarının ismini biliyorum.	%	20,5	26,4	22,4	21,1	9,2	2,8581	2,68606
5	Okumak için tercih ettiğim bir Tefsir kitabı vardır.	%	22,5	27,0	19,2	20,2	11,1	2,7036	1,31610
6	Tefsir kitaplarından birini başından sonuna kadar okudum.	%	32,6	23,4	17,8	16,1	10,2	2,4803	135691
7	Tefsirler sadece peygamberimizin bize tavsiyelerini içermektedir.	%	29,8	19,7	28,8	12,6	9,1	2,5146	128324

1. "Tefsir hakkında bilgim vardır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %29,0 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %44,8 olarak görülmektedir.
2. "Tefsir kitaplarının konularının neler olduğunu biliyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %24,6 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %45,0 olarak görülmektedir.
3. "Tefsir kitaplarının tamamı Arapçadır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %32,4 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %50 olarak görülmektedir.

4. "Tefsir kitaplarından bazılarının ismini biliyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılmıyorum" cevabını verenler, %26,4 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %46,9 olarak görülmektedir.
5. "Okumak için tercih ettiğim bir tefsir kitabı vardır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılmıyorum" cevabını verenler, %27,0 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %49,5 olarak görülmektedir.
6. "Tefsir kitaplarından birini başından sonuna kadar okudum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenler, %32,6 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %56,0 olarak görülmektedir.
7. "Tefsirler sadece peygamberimizin bize tavsiyelerini içermektedir" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenler, %29,8 olarak "kararsızım" cevabını verenler ise, %28,8 görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %49,50 olarak görülmektedir.

Öğrenciler, çevre, okul, cami ve iletişim araçlarından tefsirin ne olduğu ve konuları hakkında bazı bilgiler edinmektedirler. Tefsirin Arapça olduğunu düşünenler azınlıkta kalmaktadır. Tefsir kitaplarından Arapça olanları evlerinde veya kütüphanelerde görmüş olanlar ile Kur'an'ın Arapça olmasından hareketle, tefsirin de Arapça olacağı düşüncesinde olanlar bu soruyu olumlu yanıtlamışlardır. Tefsirlerin Arapça olup olmadığı konusunda fikir sahibi olmayanların oranı da yüksek çıkmıştır. Tefsir hakkında bilgisi olduğuna dair sorulara olumlu cevap veren öğrencilerin kararsız kalması bir çelişki gibi görünmektedir. Bu durum, kararsız öğrencilerin tefsir hakkında genel bilgisi olmakla birlikte, tefsirin içeriğini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır.

Öztürk bir makalesinde, şu tespitte bulunmuştur: İmam-Hatip liselerinde, Tefsirin bir ilim dalı olarak mahiyet ve işlevinin tam manasıyla tayin/tespit edilememiştir. Bu da alanı ve amacı belirsiz bir ders olarak görülmesine sebep olmuştur. ¹⁷ Araştırmamız sonucunda öğrencilerin tefsir hakkında genel bilgisinin olması, içeriği konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları Öztürk'ün tespitini destekler niteliktedir.

Öğrencilerin çoğunluğu, aldıkları eğitim, yaşam tarzı ve ilgilendikleri alanların farklı olması gibi nedenlerden dolayı tefsir kitaplarını okumamaktadırlar. Tefsir kitapların evlerde bulunmasına rağmen fazla okunmamaktadır. Kütüphanelerde ise arka planda kalmaktadır. Öğretmenler ve veliler tarafından öğrenciler tefsir kitaplarına yönlendirilmemektedir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı öğrencilerin çoğunluğu tefsir kitaplarının ismini duymuşlardır. Tefsirin Kur'an'ın açıklama ve yorum olduğunun farkındadırlar. Sadece Peygamberimizin sözlerinden ibaret olmadığını bilmektedirler. Fakat içeriği konusunda yeterli bilgi sahibi değildirler. Öğrenci, özel olarak tefsir dersine yönlendirilebilmiş ise tefsir kitaplarından birisinin tamamını veya bir kısmını okuma imkanına sahip olmuştur. Öğrencilerin çoğunluğu yönlendirilemediği için tefsir kitabı okuyan sayısı azınlıkta kalmaktadır.

Tablo 2 Öğrencilerin "tefsir" in Kur'an İle İlişkisi" Alt Problemine Ait Görüşlerinin Betimsel Analizi

Tefsirin Kur'an İle İlişkisi		%	1	2	3	4	5	X	SS
8	Tefsirin Kur'an'ı kerimin aynısı olduğunu biliyorum.	%	21,2	0,3	25,8	20,3	12,4	2,8235	1,31382
9	Tefsir kitabının Meal kitabı ile birebir aynı olduğunu düşünüyorum.	%	23,5	23,5	24,4	20,2	8,5	2,6678	1,26815

¹⁷ Öztürk, *İmam Hatip Lisesi Programında Tefsir Dersi*, 492.

10	Tefsirin, Kur'an ayetlerinin açıklanması ve yorumlanması olduğunu biliyorum.	%	10,5	13,4	18,6	26,1	31,4	3,5458	1,33289
11	Tefsir kitaplarının, Kur'an'ı Kerim gibi Allah tarafından indirildiğini düşünüyorum	%	38,6	17,3	20,3	14,7	9,2	2,3856	1,36285

8. "Tefsirin Kur'an'ı Kerim'in aynısı olduğunu biliyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %25,8 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %41,5 olarak görülmektedir.
9. "Tefsir kitabının Meal kitabı ile birebir aynı olduğunu düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %24,4, "katılmıyorum" cevabını verenler, %23,5, "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenler, %23,5 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %47 olarak görülmektedir.
10. "Tefsirin, Kur'an ayetlerinin açıklanması ve yorumlanması olduğunu biliyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kesinlikle katılıyorum" cevabını verenler, %31,4 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %57,5 olarak görülmektedir.
11. "Tefsir kitaplarının Kur'an'ı Kerim gibi Allah tarafından indirildiğini düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenler, %38,6 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %55,9 olarak görülmektedir.

Öğrencilerden Kur'an'ın, tefsir ile ilişkisi hakkında yeterli bilgisi olanların yüzdelik oranlarının yüksek olmasının bazı nedenleri vardır. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ilköğretim müfredatında tefsir konusu kısaca anlatılmaktadır. İmam hatip liseleri son sınıflarda tefsir dersinin vardır. Öğrencilerin çoğu okullarda tefsirin Kur'an ayetlerinin açıklanması ve yorumlanması olduğunu öğrenmekte, aynı zamanda tefsirin Allah tarafından indirilmediğini bilmektedir. Tefsir kitabının meal kitabı ile birebir aynı olmadığı ders kitaplarında kısaca izah edilmektedir.

Öğrencilerden azının Kur'an'ın, tefsir ile ilişkisi hakkında yeterli bilgisi olmadığı görülmüştür. Bu öğrencilerin yeterli bilgiye sahip olmayanların nedeni tefsir ile doğrudan muhatap olamayıp sadece duyma yolu ile bilgi sahibi olmalarıdır. Sadece duyma yolu ile sahip oldukları bilgi ise yeterli olmamaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin çoğunluğu tefsirin Kur'an'ı Kerim'in aynısı olduğunu zannetmektedirler.

Tablo 3 Öğrencilerin "Öğrenciler Tarafından Tefsirin Anlaşıp Anlaşılmadığı" Alt Problemine Ait Görüşlerinin Betimsel Analizi

Öğrenciler Tarafından Tefsirin Anlaşıp Anlaşılmadığı		%	1	2	3	4	5	X	SS
12	Tefsir kitaplarını rahat anlıyorum.	%	14,6	17,2	37,0	22,4	8,8	2,9351	1,15381
13	Tefsir kitaplarında anlamadığım kelimeler olduğu için anlayamıyorum.	%	12,5	19,4	35,9	23,0	9,2	2,9704	1,13849
14	İhtiyacım olan dini bilgileri tefsir kitaplarında rahat bulabiliyorum	%	10,5	15,5	33,2	28,9	11,8	3,1612	1,14768

12. "Tefsir kitaplarını rahat anlıyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %37,0 yüksek olarak görülmektedir. Olumlu ve olumsuz cevap

verenlerin oranı birbirine yakındır. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %31,8; Olumlu cevap verenlerin toplamı ise %31,2 olarak görülmektedir.

13. " Tefsir kitaplarında anlamadığım kelimeler olduğu için anlayamıyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %35,9 yüksek olarak görülmektedir. Olumlu ve olumsuz cevap verenlerin oranı birbirine yakındır. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %31,9; Olumlu cevap verenlerin toplamı ise %32,2 olarak görülmektedir.

14. " İhtiyacım olan dini bilgileri tefsir kitaplarında rahat bulabiliyorum." maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %33,2 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %40,7 olarak görülmektedir.

Öğrencilerin çoğu, yazıldığı dönemin dilinin günümüzde kullanılması ve kelimelerin yeni anlamlar kazanması ile tefsir kitaplarını anlamamaktadırlar. Tefsir usulü bilgisi gerektiren ıstılahı kavramların kullanılmasının da anlamamaları için başka bir sebep olduğunu düşünmekteyiz. Çünkü tefsirin sınırları, kaynakları ve dili, tarihsel süreçte değişimler göstermiştir.¹⁸ Buna rağmen olumlu cevap verenlerin oranı, olumsuz cevap verenlerin oranına yakındır. Anketlerin bir kısmının İmam hatip liselerinde yapılması bu sonucu çıkarmıştır. İmam hatip liselerinde okuyan öğrencilerin tefsir dersi almaları onların tefsiri anlamalarını kolaylaştırmaktadır.

"İhtiyacım olan dini bilgileri tefsir kitaplarında rahat bulabiliyorum." Sorusuna olumlu cevap veren öğrencilerin oranının yüksek olması tefsiri anlama oranıyla çelişkili bir durumdur. İmam hatip liselerinde yapılan anketlerde bu soruya olumlu cevap verildiğini düşünmekteyiz.

¹⁸ Hikmet Koçyiğit, "Çağdaş Dönemde Müfessirin Halka Ulaşma Çabalarının Tefsire Etkisi", *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 1/1 (Nisan 2017): 48.

Tablo 4 Öğrencilerin "tefsir' in Gerekli Olup Olmadığı ve Günlük Hayata Katkısı" Alt Problemine Ait Görüşlerinin Betimsel Analizi

Tefsirin Gerekli Olup Olmadığı ve Günlük Hayata Katkısı		%	1	2	3	4	5	X	SS
15	Tefsir okumanın gerekli olduğunu düşünüyorum.	%	8,5	10,8	24,5	29,4	26,8	3,5523	1,23031
16	Tefsir okumanın günlük hayatıma katkı sağlayacağını düşünüyorum.	%	9,4	13,3	23,4	29,5	24,4	3,4610	1,25370
17	Tefsir kitaplarının geçerliliğinin sona erdiğini düşünüyorum.	%	31,1	21,0	25,2	15,1	7,5	2,4689	1,27727
18	Tefsir kitaplarının günlük hayatımıza göre güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum.	%	23,6	15,4	27,9	19,3	13,4	2,8984	1,73570
19	Tefsirler benim için dini konularda başvuru kitaplarıdır.	%	10,7	14,7	29,0	34,9	10,7	3,2020	1,14828
20	Tefsir liselerde de ders olarak okutulmalıdır.	%	16,3	18,9	24,8	22,5	17,6	3,0619	1,33066
21	Tefsir dersini lisede görürsem günlük hayatıma katkı sağlar.	%	11,1	16,7	31,8	21,3	19,0	3,2033	1,24525

15. "Tefsir okumanın gerekli olduğunu düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %. 29,4 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %56,2 olarak görülmektedir.

16. "Tefsir okumanın günlük hayatıma katkı sağlayacağını düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %. 29,5 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %53,9 olarak görülmektedir.

- 17.** "Tefsir kitaplarının geçerliliğinin sona erdiğini düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde, "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenler, %31,1 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %52,1 olarak görülmektedir.
- 18.** "Tefsir kitaplarının günlük hayatımıza göre güncellenmesi gerektiğini düşünüyorum" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %27,9 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumsuz cevap vermiştir. Olumsuz cevap verenlerin toplamı, %39 olarak görülmektedir.
- 19.** "Tefsirler benim için dini konularda başvuru kitaplarıdır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %34,9 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %45,6 olarak görülmektedir.
- 20.** "Tefsir liselerde de ders olarak okutulmalıdır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde, "kararsızım" cevabını verenler, %24,8 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %40,1 olarak görülmektedir.
- 21.** "Tefsir dersini lisede görürsem günlük hayatıma katkı sağlar" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde, "kararsızım" cevabını verenler, %31,8 yüksek olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %40,3 olarak görülmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu tefsir okumanın gerekli olduğunu ve tefsir okumanın günlük hayata katkı sağlayacağını düşünmektedir. Ayrıca Tefsirlerin dini konularda başvuru kitapları olduğuna karar verebilenler de çoğunluktadır. Bu sonuçlar, öğrencilerin dini bilgileri öğrenmeye ve dini yaşam sürmeye istekli oldukları şeklinde yorumlanabilir. Tefsirin liselerde de ders olarak okutulmasını isteyenlerin ve günlük hayata katkı sağladığını düşünenlerin çoğunluk-

ta olması bu yorumumuzu destekler niteliktedir.

Tablo 5 Öğrencilerin "Öğrencilerin Tefsiri Tanımada Ailelerinden Ne Derece Etkilendikleri" Alt Problemine Ait Görüşlerinin Betimsel Analizi

Öğrencilerin Tefsiri Tanımada Ailelerinden Ne Derece Etkilendikleri	%	1	2	3	4	5	X	SS
22 Ailem tefsirin ne olduğunu bilmektedir.	%	10,4	10,4	22,7	29,2	27,3	3,5260	1,27720
23 Ailemde tefsir okuyanlar bulunmaktadır.	%	12,0	15,5	23,9	29,1	19,4	3,2848	1,27531
24 Evimizde tefsir kitabı vardır.	%	10,4	14,3	27,4	25,4	22,5	3,3518	1,26285
25 Tefsir kitapları hakkında bilgiyi ilk olarak ailemden öğrendim.	%	14,9	16,2	25,0	23,1	20,8	3,1851	1,33903

22. "Ailem tefsirin ne olduğunu bilmektedir" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %29,2 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %56,5 olarak görülmektedir.

23. "Ailemde tefsir okuyanlar bulunmaktadır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "katılıyorum" cevabını verenler, %29,1 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %48,5 olarak görülmektedir.

24. "Evimizde tefsir kitabı vardır" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %27,4 olarak görülmektedir. Çoğunluğu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %47,9 olarak görülmektedir.

25. "Tefsir kitapları hakkında bilgiyi ilk olarak ailemden öğrendim" maddesine ilişkin görüşler incelendiğinde "kararsızım" cevabını verenler, %25,0 olarak görülmektedir. Çoğun-

luđu olumlu cevap vermiştir. Olumlu cevap verenlerin toplamı, %43,9 olarak görölmektedir.

Öğrencilerin çoğunun ailelerinin tefsir ile alakalarının olması onları etkilemektedir. Ailelerin çoğunluğu tefsir kitabını evde buldurmakta ve okumaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin çoğu tefsir hakkındaki bilgileri ailelerinden öğrenmişlerdir.

SONUÇLAR

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerinin Kur'an tefsiri kitaplarına ilişkin algılarının durumunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ışığında aşağıdaki genel sonuçlara varılmıştır.

a) Öğrencilerin Tefsir Hakkında Bilgilerinin Olup Olmadığı

Bu araştırma sonunda, lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerden Kur'an tefsiri hakkında bilgisi olanların yüzdelik oranlarının yüksek olduğu görölmüştür.

Öğrencilerin çoğu tefsir kitaplarının konularının neler olduğunu bildikleri tespit edilmiştir. Tefsir kitaplarından hiçbirisinin ismini bilmeyenlerin çoğunlukta olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin azı tefsir kitaplarının tamamının Arapça olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilerin çok azı tefsir kitaplarından birini başından sonuna kadar okuduğuna dair soruya olumlu yanıt vermiştir. Tefsirlerin sadece Peygamberimizin bize tavsiyelerini içerdiğini düşünenlerin sayısı azınlıkta kalmaktadır.

b) Öğrencilerin Kur'an'ın, Tefsir İle İlişkisi Hakkında Bilgilerinin Olup Olmadığı

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerden Kur'an'ın tefsir ile ilişkisi hakkında yeterli bilgisi olanların yüzdelik oranlarının düşük olduğu görölmektedir.

Öğrencilerin azının tefsirin Kur'an'ı Kerim'in aynısı olmadığını bildikleri görölmüştür. Tefsir kitabının Meal kitabı ile birebir aynı olduğunu düşünenlerin oranının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin çoğu, tefsirin, Kur'an ayetlerinin açıklanması ve yorumlanması olduğunu bilmektedir. Öğrencilerden çok azı tefsir kitaplarının, Kur'an'ı Kerim gibi Allah tarafından indirildiğini düşünmektedir.

c) Öğrencilerin Tefsir Kitaplarını Okuduklarında Anlama Düzeyleri

Tefsir kitaplarını anlamayan öğrencilerin yüzdelik oranı yüksek olmakla birlikte anlayan öğrencilerin oranının yakın olduğu tespit edilmiştir. Bu kitaplarda geçen kelimelerin anlamlarını da bilmeyenlerin oranı yüksek olmakla birlikte, anlayanların oranının da buna yakın olduğu görülmüştür. Öğrencilerin konuyu anlamamalarının sebeplerinden birisinin de kelimelerin anlamlarını bilmemelerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Tefsir kitaplarının muhatap kitlesinin halk olmaması¹⁹, öğrencilerin seviyesine de hitap etmediğinin göstergesidir. İhtiyacım olan dini bilgileri tefsir kitaplarında rahat bulduğunu ifade eden öğrencilerin oranı düşük çıkmıştır.

d) Öğrencilerin Tefsirden Edindikleri Bilgileri Gerekli Görüp Görmediği veya Günlük Hayatlarına Katkı Sağlayıp Sağlamayacağı Konusundaki Algıları

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerden tefsir okumanın gerekli olduğunu ve tefsir okumanın günlük hayata katkı sağlayacağını düşünenler çoğunluktadır.

Tefsir kitaplarının geçerliliğinin sona erdiğini düşünenler ile tefsir kitaplarının günlük hayatımıza göre güncellenmesi gerektiğini düşünenlerin yüzdelik oranlarının düşük olduğu görülmüştür. Tefsirin dini konularda başvuru kitapları olduğunu düşünenler çoğunluktadır. Tefsirin liselerde de ders olarak okutulmasını isteyenler ve tefsir dersinin lisede okutulmasının günlük hayata katkı sağladığını düşünenlerin çoğunlukta kaldığı tespit edilmiştir.

¹⁹ Ömer Dumlu, *Toplumun Kur'an-Meal-Tefsir Algısı, Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru, Tefsir ve Toplum* (İstanbul: Ensar Yayınları, 2012), 26.

e) Öğrencilerin Ailelerinden Ne Derece Etkilendikleri

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin tefsiri tanıma ailelerinin etkisinin fazla olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ailelerinde genellikle tefsir kitabı bulunduğu tespit edilmiştir. Aileler genel olarak tefsirin ne olduğunu bilmekte ve okumaktadırlar. Öğrencilerin çoğu tefsir hakkında bilgileri ailelerinden öğrenmişlerdir.

SONUÇLARIN NEDENLERİ İLE İLGİLİ YORUMLAR

Öğrenciler tefsir hakkında tanımı, Kur'an'ın açıklaması ve yorumlanması olduğu gibi genel bilgileri bilmektedirler. Ancak Tefsirin içeriği ve konularının detayları hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaktadırlar. Ailelerin tefsire ilgisinin az olması, öğrencilerin öncelik verdiği konuların farklı olması, öğrencilerin tefsir kitaplarına yönlendirilememesi, ders olarak okutulmaması ve pratik hayata uygulanamaması bunun başlıca nedenleri arasında olduğunu düşünmekteyiz. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ilköğretim müfredatında tefsir konusu kısaca anlatılmaktadır. İmam hatip liseleri son sınıflarda tefsir dersinin vardır. Öğrencilerin bazıları ise Tefsir hakkında ki bilgilere sadece duyma yolu ile sahip olmaktadır.

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ilköğretim müfredatında konusunun çok kısa işlenmesi de öğrenciler için yeterli değildir. İlköğretim öğrencilerinin seviyesini aşmamak üzere konular genişletilmelidir. Ancak Lise ve dengi okullarda, öğrencilerin öğrenebileceği seviye korunarak tefsir dersinin okutulması Tefsire olan ilgiyi artıracaktır.

Veliler tarafından özel olarak Tefsir öğretimine yönlendirilen öğrenciler ile imam hatip lisesi öğrencileri tefsiri tanımaktadır. Bu öğrenciler öğrenim gördüğü kurumlarda tefsirin bir kısmını veya tamamını okumaktadırlar.

Öğrenciler dini bilgileri öğrenmeye ve dini yaşam sürmeye istekli olmaları nedeniyle liselerde de ders olarak okutulmasını istemektedirler. Tefsirin günlük hayata katkı sağlayacağını düşünmek-

tedirler.

ÖNERİLER

Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilerin tefsir algıları ile ilgili olarak bu araştırmada ortaya çıkan tespitler neticesinde şu öneriler geliştirilebilir:

1. Öğrencilere tefsirlerin tanıtılması ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır. Liselerde tefsir dersi okutulması tefsirleri tanıma imkânı sunar.
2. Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilere; Allah tarafından Kur'an'ın indiği, tefsirin Kur'an'ın anlaşılması ve yorumlanması için insanlar tarafından yapılan çalışmalar olduğu izah edilmelidir. Tefsirlerin müfessirlerin yorumlarına dayandığı ancak yeri geldiğinde peygamberimizin sözlerine de yer verildiği izah edilmelidir.
3. Liselerinde okutulabilecek olan tefsir derslerinin muhtevası öğrencilerin seviyelerine göre oluşturulmalıdır. Tefsirin konusu, amacı, Kur'an'ın özellikleri, Kur'an'ın anahtar kavramları gibi konular kolay ve anlaşılır düzeyde olmalıdır.
4. Liseler için önerdiğimiz tefsir dersi, lise öğrencilerinin tefsir kitaplarını anlamaya yönelik olması göz önüne alınarak, tefsir okumaya ön hazırlık mahiyetinde olmalıdır. İmam hatip liselerinde okutulan tefsir dersinin ise öğrenciler tarafından “anlaşılma durumu” incelenmeli ve bu sonuca göre kararlar alınmalıdır. Tefsir dersinin hedefi öğrencinin seviyesine göre belirlenmelidir. Bu hedefin amacı, insaf, adalet, merhamet duyguları çok güçlü bir insan inşa etmek olmalıdır. Yani, onların ihtiyacı olan kutsala saygı temelinde Kur'an kültürü verilmelidir.²⁰

²⁰ Öztürk, *İmam-Hatip Lisesi Programında Tefsir Dersi*, 499.

5. Lise ve dengi okullarda eğitim gören öğrencilere; Kur'an'ın evrensel olduğu, günümüze hitap ettiği, bizlere rehber olarak gönderildiği anlatılmalıdır. Kur'an'ın anlaşılabilmesi için tefsir kitaplarının yardımcı olabileceği vurgulanmalıdır.
6. Öğrencilerin ailelerinin tefsirleri tanımaları için çalışmalar (konferanslar, seminerler) yapılabilir. Bu çalışmalarda halkın seviyesine inilerek konferans ve seminerler düzenlenmektedir. Oysa halkın seviyesini yükseltmek için çalışmalar yapılmalıdır.²¹

Kaynakça

- Dumlu, Ömer. *Toplumun Kur' an-Meal-Tefsir Algısı, Kur'an'ın Anlaşılmasına Doğru, Tefsir ve Toplum*. İstanbul: Ensar Yayınları, 2012.
- Çetin, Abdurrahman. "Kur'an'ı Anlamanın Önemi ve Bu Konudaki Çalışmalar". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/9, (2000):1-20.
- Hoşgörür, Vural. "Bogardus, Guttman ve Likert Ölçekleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 10 (1997): 346-357
- Koçyiğit, Hikmet. "Çağdaş Dönemde Müfessirin Halka Ulaşma Çabalarının Tefsire Etkisi". *Tefsir Araştırmaları Dergisi* 1/1 (Nisan 2017): 47-72.
- Öz, Ahmet. *Kur'an'ı Anlamada Bağlam*. İstanbul: Hikmetevi Yayınları, 2016.
- Öztürk, Mustafa. *Meal Kültürümüz*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2016.
- Öztürk, Mustafa. *İmam-Hatip Lisesi Programında Tefsir Dersi Öğretimiyle İlgili Tespitler ve Teklifler, 100. Yılında İmam Hatip lise-*

²¹ Dumlu, *Toplumun Kur' an-Meal-Tefsir Algısı*, 28.

leri. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2013.

Tezbaşaran, A. Ata. *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu*. Mersin: e-kitap, 2008. 27 Haziran 2018, http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_Ölçek_Hazırlama_Kılavuzu.

Turan, İbrahim – Şimşek, Ümit – Aslan, Hasan. "Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi". *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30 (2015): 186-203.

Yaşar, Metin. "İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması". *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 36/2 (Temmuz 2014): 59-75.

**Research on The Perception of High School Students - Or
Equivalent School Students - About Tafsir Of Qur'an**

Summary

The messages of the Qur'an must be understood correctly to contribute to human life. The books of tafsir which are the products of the Qur'anic comprehension studies, aim to meet this need. Tafsirs usually appeal to those who are specialized in the postgraduate degrees. The subject should be taken into consideration by regards of students who are studying in high schools and in equivalent schools about whether tafsirs of Qur'an are at students' level or not, whether they meet the students' need or not and whether the tafsirs are needed or not. Otherwise, tafsir books can not be expected to lead the life of students.

Studies should be done for the students who are studying in high school and in equivalent schools in order to give them the means to read and to understand tafsir books easily in a relaxed atmosphere. We think that teaching tafsir to students who are studying in secondary school will provide a contribution to meet this need. In order to understand the verses of the Qur'an, it is necessary to know the origin of the verse, the reason of its revelation and the relevance of the other verses. Furthermore, the statements of the Prophet about verses should be taken into consideration.

We have tried to find solutions to the subproblems of this topic in our study of the perception that students studying in high schools and equivalent schools have on tafsir books of the Qur'an. Related to this, it was addressed some problems such as the problem about whether students have information about the books of Qur'anic tafsir or not, the problem of the knowledge about the relation between Qur'an and tafsir, the level of students' understanding about books of tafsir, the effect of the parents in the recognition of tafsir but also the question if the tafsir is needed or not.

By applying Likert questionnaire method, we try to determine

the students' emotions, thoughts and attitudes about these issues by regarding the answers given by students. It is taken attention to the validity of questionnaire in point of psychometric. In addition, efforts have been made to ensure the high level of validity of the questionnaire and to be successful in affective variables.

Questions prepared by experts, it was deemed appropriate in terms of scholarly commentary by the researcher's supervisor. 5s in the Likert-type questionnaire consisting of questions were presented to volunteers. The resulting data were analyzed using SPSS 20 software package v. Results were reviewed after the preparation of the form table:

The survey results in students with information about the interpretation of the Qur'ān were seen as a high percentage. According to the participants' results, very few participants know the subject of the tafsīr books and very few have read a tafsīr book in their entire life. It can be seen that a very small number of participants think that the exegesis (tafsīr) is written in Arabic and that it represents the point of view of the prophet. It can be seen that a low percentage of students have sufficient knowledge of the relationship between the Qur'ān and exegesis. They know that the tafsīr is the explanation and interpretation of the Qur'ānic verses. Few of them think that tafsīr books are revealed by God. We note that few of them think that the tafsīr is identical to the Qur'ān or to its meaning. Although the percentage of students who do not understand tafsīr's books is high, it has been found that this percentage is close to the percentage of students who understand them. It has been observed that the students are foreign to the terms used due to the fact that the interlocutor of tafsīr books is not ordinary people. The number of those who say that they can find religious information in tafsīr books more easily is low. Most of the students think that reading tafsīr is necessary and it can contribute to daily life of people. The number of those who consider the tafsīr as a reference book for religious matters is really high. It is observed that the

number of those who think that tafsīr isn't a valid reference today and it should be up-dated is low. Those who think that tafsīr should be taught at high schools as school subject and that it can contribute to daily life is quite high. Most of the students give positive responses for questions like "Do you have books of tafsīr at home?" and "are your parents interested in the field of tafsīr? The number of those getting information about the tafsīr from their family have a high rate.

The reasons why the students don't have enough information about the context and topics of tafsīr should be considered. According to our research, we think that the main reasons are the low interest of the families for the tafsīr, the fact that the students give priority to other courses, the lack of pedagogical studies orienting the students towards the books of tafsīr, the fact that this field is not taught in high schools but also the fact that the exegesis courses (tafsīr) given in the high schools of "imam hatip" are insufficient. Works related to tafsīr should be done to make high school students more familiar to tafsīr. It must be explained that tafsīr is an area studied in order to make the Qur'ān understandable. Besides, tafsīr courses should be given as a preparation for reading tafsīr books.

Keywords: Reading tafsīr, tafsīr course, Qur'ān al-karīm